
Община Средец

8300 гр. Средец,
пл. "България" № 3
тел. +359 555 16 994
тел. +359 555 16 995
e-mail: obshtinasredets@mail.bg

website: www.obshtinasredets.bg

Кмет:

инж. Иван Жабов

стая 19

тел. +359 555 169 96 222

тел. +359 555 16 990

e-mail: obshtinasredets@mail.bg

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ

Площ: 1146 км²

Население (към 15.07.2015 г): 14 268 д.

Гъстота на населението: 13,46 д/км²

Средно годишни температури: 12 С°

Населени места: 33

ГЕОГРАФСКИ ФАКТОРИ

Местоположение

Община Средец е разположена в югоизточна България и е една от най-големите по площ общини в България - заема територия 1146 кв.км - 1% от територията на страната. Тя е важен кръстопът на три региона: Южното Черноморско крайбрежие, Южен централен район, Република Турция. Община Средец граничи с общините на: изток със Созопол и Малко Търново, юг с Турция, югозапад - Болярово, запад - Елхово, Ямбол, Стралджа и север с Камено. Кръстопът на шосетата за Елхово, Ямбол, Карнобат и Бургас, Средец е важен автотранспортен център за селищата в средната част на Странджа планина.

Релеф

Териториите в югоизточната част на общината попадат в буферната зона на Природен парк "Странджа", местността "Божура" е определена за рекреационна зона - това са най-преспективните места за развитие на туризъм в общината. Общината има разнообразен релеф, в южната част на общината той е полупланински и планински- включва северните разклонения на Странджа планина, а в северната- равнинен, обхваща части от Бургаската низина. Надморската височина е 30 до 700м.

Води

Хидрографската мрежа е неравномерно развита - по-гъста е в южната част , реките имат променлив воден режим.

На територията на община Средец са се оформили горните и средните течения на реките Средецка и Факийска.

Климат

Климатът е преходно-средиземноморски с черноморско климатично влияние. Зимата е мека, пролетта хладна и по-късна в сравнение с низините. Лятото е сухо и горещо, а есента - топла и продължителна .

Средната годишна температура за община Средец като цяло е 11-12°C.

Средната януарска температура е 1-2°C.

Средната юлска температура е от 22°C до 23°C.

Годишната сума на валежите се движи от 650мм за ниските части до 800мм за високите части на общината.

В района преобладаващи са северните и североизточните ветрове.

Полезни изкопаеми

Община Средец разполага с богати запаси от нерудни изкопаеми - глина скалнооблицовъчни материали, пясък, варовик и др.

ДЕМОГРАФСКИ ДАННИ

Население и заетост

Община Средец е една от най-големите териториално административни единици в страната. Включва 33 населени места с население 14 268 човека (към 15 юли 2015 г). Към края на май 2015 г. икономически активните лица са 5 100. Регистрираните безработни са 5 100. Равнището на безработица е 23.82 %, което е с близо 10 % повече от 2005 г.

ИНФРАСТРУКТУРА

Населени места

Включва 33 населени места с население 14 268. Общината има 1 град, 6 кметства и 26 кметски наместничества. От всичките 33 населени места, 15 са с население под 100 човека. 90% от населението в общината е българско и 10 % е ромско. Преобладаващо е възрастното население. В 9 от населените места няма деца до 7 годишна възраст, 10 са населените места без деца от 7 до 14 годишна възраст, в 10 от селата няма население между 15 и 18 години.

Транспорт

Относителният дял на пътища II клас към общата пътна мрежа е 17,5%, автомагистрала и пътища I клас няма. През Общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение: Бургас - Средец - Ямбол, Бургас - Средец - Елхово, транспортни връзки с Малко Търново - Истанбул, Босна - Царево /южно Черноморие/.

Водоснабдяване

Хидрографската мрежа в района на Община Средец е неравномерно развита. По-гъста и по-добре развита тя е в югоизточната и южната части на Общината. В останалата част от района разнообразието на теренните форми не е голямо, което обуславя и слабото развитие на хидрографската мрежа. Изворите в района са в ограничено количество. Повечето от тях през лятото пресъхват. С чувствителен и постоянен воден дебит са изворите на Бяла река и Башдерменски дол.

Водоснабдяването на населените места в Общината се осъществява от местни водоизточници и водоснабдителна система "Ясна поляна". От всички 33 населени места без съвременно водоснабдяване са селата Гранитец, Г.Ябълково, Граничар, а селата Белеврен, Пънчево, Тракийци, и Росеново са без водоснабдяване.

Съобщения

Телекомуникационната мрежа на територията на Общината е изградена в достатъчна степен за момента. Инсталирани са телефонни постове във всички населени места, като има и свободни капацитети. На територията на Общината има само аналогови телефонни централи. Всички населени места се обслужват от пощенски станции.

Цялата територия на Общината е с покритие на радио и TV сигнал.

ИКОНОМИКА

Основно икономиката на Община Средец е съсредоточена в град Средец и с.Дебелт. В случая гр.Средец като общински център изпълнява ролята на център на зона на локална икономическа гравитация. Преобладаващата част от активното население е заета в селско и горско стопанство.

Промишленост

На територията на Община Средец са се развили и запазили следните подотрасли на промишлеността: хранителновкусова, металолеене, металообработване и производство на машини, производство на пластмасови изделия; добивна промишленост.

Селско стопанство

Селското стопанство е един от основните отрасли на общинската икономика.

Природоклиматичните условия са подходящи за развитието на двата подотрасъла - растениевъдство и животновъдство.

Общината заема 17% от земеделските територии на Бургаска област и 13% от горските територии на областта.

Обработваемата земя в Община Средец е 51 200 хектара, което е 15,48% от обработваемата земя на Бургаска област в т.ч. 49200 ха ниви. Данните в Баланса за земята показват, че 73% от земеделските територии на Община Средец са обработваеми земи.

Процентът на пустеещите земи в Общината, спрямо обработваемата земя е много висок-63%. Значително по-висок е този процент в полупланинската част на Общината.

През последните години земеделските производители проявяват интерес към алтернативните форми на земеделие - отглеждане на култивирани билки и лекарствени растения.

Предвид на това, че района е екологично чист, предполага благоприятни условия за развитие на биологично земеделие.

Растениевъдство

Растениевъдството е основен подотрасъл. Преобладаващата посевната площ се използва за отглеждане на зърнени култури и технически култури, преди всичко в полския район на общината, по-малко трайни насаждения - най-вече лозя-винени и сливи.

Основните зърнени култури са пшеница и ечемик и по-малко ръж. Относителния дял на реколтираните площи пшеница спрямо площите в ЮИРП е 3,5%, а на ечемика е 4,9%

Животновъдство

Животновъдството е вторият по значение подотрасъл в селското стопанство за Община Средец.

Доброто зърнено-фуражно производство, наличието на пасища и ливади благоприятствуват развитието на овцевъдството и месодайното говедовъдство.

Животновъдството в Общината се развива преди всичко в частния сектор с изключение на говедовъдството. Наблюдава се тенденция на увеличение на бройките отглеждани животни в говедовъдството, овцевъдството и свиневъдството.

Горско стопанство

Горският фонд на територията на община Средец е с обща площ 413360дка / "200 000 държавна собственост, "190 000 дка - общинска и "10 000 дка частна /, като е концентриран в югоизточната част на общината. Лесистостта (съотношението на горския фонд към общата територия) на община Средец е 36%, която е по-голяма от тази за страната - 33,4% (по данни на ФАО). Средната лесистост за Европа е 46%. Горският фонд се стопанисва и управлява от ДЛ "Бургас" и "ДЛ Средец". Районът на лесничествата попада в Тракийската

горскорастителна област.

Туризм

Община Средец е разположена в близост до най-развития туристически регион в България - Българско Черноморско крайбрежие.

Град Средец е разположен само на 30 км от Бургас - най-големият пристанищен град на България, с международно летище, жп гара. През града преминава най-краткият път от югоизточна България за Южното Черноморие и Турция.

През 2002г. в Общината се изпълнява проект, финансиран от Програма PHARE за изграждане на туристически офис и екопътека гр.Средец - м. Божура.

Богатството на дивеч дава големи възможности за развитие на ловен туризъм. Има и възможност за наблюдаване на птици. Тук има гнезда на някои от най-редките птици, записани в Червената книга на България като например черния щъркел, малкия и скалния орел.

В планинската част на Общината преминава река Факийска, която предлага подходящи условия за къмпирание и риболов. За любителите на спортния риболов има възможност за практикуване му на язовирите в гр.Средец, с.Момина Църква и др.

Освен природните ресурси, съществен фактор за развитие на туризъм в Общината са антропогенните ресурси. Те включват културно-исторически паметници и обекти, музеи и музейни експозиции, епизодични и периодични прояви и събития.

Средец е старо селище, възникнало през края на Vв. Като военностратегическа крепост.

Село Дебелт се намира на 8 км източно от гр.Средец и е част от Античната колония Делтум. Тя е основана в края на 70-те години на I-ви век след Христа.

Тук е единственият на Балканите, проучен средновековен митнически комплекс с църква.

Предполага се, че в нея Борис I приема християнството.

Странджанският регион е богат на исторически забележителности, които представляват туристически интерес. Долмени, тракийски могили, светилища и гробници и др

СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

Здравеопазване

Населението на Община Средец се обслужва от Амбулатория за първична медицинска помощ, ЛЗ за специализирана медицинска помощ, Многопрофилна болница за активно лечение, стоматологични кабинети, Филиал на Центъра за Спешна медицинска помощ-Бургас и училищно здравеопазване.

Специализираната медицинска помощ на населението се осъществява в Медицински център - 1 ЕООД (7 специализирани кабинета по следните специалности: терапевтичен, педиатричен, неврологичен, хирургичен, акушеро-гинекологичен, ото-рино-ларингологичен и

дермато-венерологичен). Разкрита е индивидуална специализирана практика по очни болести. Клинико-лабораторната и рентгеновата диагностика се извършват от съответните звена на болницата.

Има разкрити 7 частни стоматологични кабинета (6 в гр. Средец и 1 в с. Дебелт), от които по договор със НЗОК работят 4 стоматолози и 4 частни аптеки (3 в гр. Средец и 1 в с. Дебелт).

Образование

В момента на територията на Общината има 11 общински учебни заведения (4 ЦДГ, 2 ОДЗ, 3 ОУ, 1 СОУ, 1 УО) и 3 държавни учебни заведения (Техникум по механизация на селското стопанство и електроника, Дом за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителски грижи "Щурче" гр.Средец и Помощно училище интернат "В. Левски" – Средец). Броят на учениците в общината е 530 деца в детските заведения и 1530 ученика, от които 294 в средните учебни заведения (2005 г.)

Частни учебни заведения на територията на общината не са разкрити.

Всички учебни заведения са кадрово осигурени. В момента има насищане на преподаватели от някои специалности /биология, химия, начални учители и предучилищно възпитание/.

Култура

На територията на Община Средец работят 14 читалища. Една от основните им дейности е библиотечната. През 2006 година библиотеката в Средец бе разширена и оборудвана със съвременна библиотечна мебел, компютърна техника, интернет, нова програма за автоматизация на библиотечните процеси.

Читалищата са център на духовния живот в Общината. Най-крупните им изяви са свързани с традиционният календар на българина – Кукеров ден, Великден, събори, Коледни празници и др. Групи и състави от тях участвуват във всички по-важни мероприятия от регионален и в част от национален мащаб. Вече е традиция кулминация на изявите им да бъде участието в Месеца на културата и представянето на Национални събори. Младежките формации от Средец и Дебелт имат няколко гастрола в Турция, Македония, Сърбия и Украйна.

Община Средец и Народно читалище „Пробуда“ са основни организатори на Националния Странджанско-тракийски събор “Фолклорен венец - Божура”, който бе проведен за четиринайсети пореден път през 2006г. Този мащабен културен форум утвърждава позициите на Общината като притегателен център за изява на млади таланти, за съхраняване на традициите и приемствеността между поколенията.

В областта на културно-историческото наследство и музейното дело продължава работата за съхраняване и опазване на музейните единици. Проведени са археологически разкопки в крепостта “Калето” край гр.Средец. Активни разкопки се провеждат на територията на археологическият резерват в с.Дебелт. Предстои изграждане на постоянна експозиция. Реконструиран и обновен е етнографския комплекс – Карабунарска къща. Предстои обновяване и осъвременяване на експозицията в Байловата къща. Исторически музей Средец работи в унисон с нормативните уредби в областта на музейното дело.

Единственият манастир в Странджа планина, южната част на Бургаски регион – манастирът “Живоприемний източник” е разположен на територията на Общината, край с. Голямо Буково.

ИСТОРИЧЕСКИ ДАННИ

Град Средец е с древна история. Той е старо българско селище, възникнало близо до антично поселение. Добрите климатични условия, стратегическото местоположение и плодородните земи са привлекли погледите на тракийските племена, обитавали тези земи - одриси, нипсеи, скирмиани. Територията на съвременната община е част от римската провинция Хемимонт, за което говорят множество крепости. Още от римско време тук е минавал един от най-важните пътища за Византион-Константинопол-Цариград, който запазва значението си и през следващите епохи. По време на турското робство селището се нарича Карабунар и с това име се среща в турските регистри от 1676-1731 година. Под това име се съобщава и от много пътешественици от 17 и 18 век, прекосили Странджа на път за Цариград или обратно. През 1792 - 1794 година в селището е учителствал Софроний Врачански / поп Стойко Владиславов /. Тук се е подвизавал и Индже войвода.

Постепенно се оформя като пазарно селище, като тази характеристика продължава и след Освобождението през 1878 година. от 1925 година е околийски център, а за град е обявен през 1960 година.

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

Общината е богата на исторически, археологически и етнографски паметници: античният град Деултум, късноантични и средновековни крепости при Дебелт, Средец, Факия, Росеново, Богданово, Буково, Кирово, Ябълково, Момина Църква и т.н., долмени и тракийски могили при Кирово, Ябълково-Горно и Долно, Богданово, Факия и др., етнографски къщи в Момина Църква, Буковски манастир. Наличие на временна изложба на археологически материали и етнографска експозиция в гр. Средец, национална археологическа база "Деултум - Девелт" - с. Дебелт. На територията на общината се намира единственият манастир в южната част на Бургаски регион - манастирът "Живоприемний източник".

